

здатність пом'якшувати, а не огрублювати суспільну мораль [2, с. 325].

Поступово вчені-юристи дедалі більше почали схилитися до інтегративної (змішаної) мети покарання, яка має сполучати в собі елементи абсолютних і відносних теорій покарання.

Отже, покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого. Метою покарання є кара, виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами. Покарання не має на меті завдати фізичних страждань або принизити людську гідність. Передбачені чинним кримінальним законодавством окремі види покарань утворюють певну систему.

Система покарань, установлена ст. 51 КК, і є тією юридичною базою, на якій ґрунтується діяльність судів із застосування покарань. Законодавець, визначаючи систему покарань, створює цим базу і для побудови санкцій у відповідних статтях Особливої частини КК України, де передбачено види і межі покарань за окремі злочини. Система покарань покликана визначати однаковість у правозастосовній діяльності та згідно з цим бути важливим засобом забезпечення законності.

Література

1. Кримінальне право в питаннях і відповідях: посіб. / НАВСУ; відп. ред. Пономарьов С. М. – К.: Правові джерела, 2011. – 195 с.

2. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / Нац. юрид. академія України ім. Я. Мудрого. – Х.: Юрінком Інтер – Право, 2013. – 404 с.

3. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / НАВСУ, КІВС, Академія ДПСУ; Ю. В. Александров, В. І. Антипов, М. В. Володько та ін.; відп. ред. Я. Ю. Кондратьєв, В. А. Клименко та М. І. Мельник. – К.: Правові джерела, 2012. – 431 с.

УДК 343.346.2(043.2)

Бабіч К. О., студентка,
Юридичний факультет,
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів
Науковий керівник: Коломієць Н. В., к.ю.н., доцент

ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТА ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 286 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

За умов технічного прогресу розвиваються всі види механічного транспорту. В період швидкого та динамічного розвитку життя у багатьох людей з'являються легкові автомобілі. Крім позитивних змін у роботі транспорту, це викликає і негативні явища. Більш реальною стає

можливість настання дорожньо-транспортних пригод, а як наслідок – загибель чи травмування людей, знищення чи пошкодження транспортних засобів і т. ін. Серед усіх транспортних злочинів посягання, передбачене ст. 286 Кримінального кодексу України (далі – КК України), є найбільш поширеним, у зв'язку з чим кримінально-правові заходи боротьби з ним набувають особливої актуальності.

Стаття 286 КК України визначає порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особою, яка керує транспортними засобами. А ч. 2 ст. 286 КК України конкретизує суспільно-небезпечні наслідки у вигляді смерті потерпілого або заподіяння тяжкого тілесного ушкодження [1, с. 54].

Частою причиною дорожньо-транспортних пригод є порушення правил безпеки учасників дорожнього руху, зокрема це стосується пішоходів. Найчастіше, пішоходи порушують п.п. б п. 4.14 Постанови КМУ «Про правила дорожнього руху» від 10 жовтня 2001 р. № 1306 (далі – Постанова КМУ), в якому зазначено, що пішоходам забороняється раптово виходити, вибігати на проїзну частину, в тому числі на пішохідний перехід. Згідно із Постановою КМУ учасник дорожнього руху – особа, яка бере безпосередню участь у процесі руху на дорозі як пішохід, водій, пасажир, погонич тварин [2, с. 12]. Відповідно до ст. 14 ЗУ «Про дорожній рух» до учасників дорожнього руху належать водії та пасажирів транспортних засобів, пішоходи, велосипедисти, погоничі тварини [3, с. 10].

Суб'єктом злочину, передбаченого ст. 286 КК України, є особа, яка досягла 16-річного віку та керує транспортним засобом [4, с. 69]. Таким чином, можна зробити висновок, що водій є учасником дорожнього руху та суб'єктом злочину. З іншого боку, є пішохід, який є учасником дорожнього руху, але він не підпадає під суб'єктний склад даного злочину. Відповідно до Постанови КМУ пішохід – особа, яка бере участь у дорожньому русі поза транспортними засобами і не виконує на дорозі будь-яку роботу [2, с. 5]. Але, пішохід може створювати небезпеку для руху, навіть не виконуючи на дорозі будь-якої роботи. Так, згідно з Постановою КМУ небезпека для руху – зміна дорожньої обстановки (у тому числі поява рухомого об'єкта, який наближається до смуги руху транспортного засобу чи перетинає її) або технічного стану транспортного засобу, яка загрожує безпеці дорожнього руху і змушує водія негайно зменшити швидкість або зупинитися [2, с. 7]. З даного визначення можна зробити висновок, що пішохід може виступати рухомим об'єктом, який створює небезпеку для руху. Тобто, теоретично пішохід (як і водій) може виступати суб'єктом порушення правил безпеки дорожнього руху (небезпека для руху), передбаченого ст. 286 КК України, через якого була створена дорожньо-транспортна пригода внаслідок якої була спричинена смерть потерпілого або заподіяне тяжке тілесне ушкодження.

В даному випадку мова не йде про прирівняння категорій «водій» та «пішохід», а про відношення до правил дорожнього руху та наслідків, які спричиняються внаслідок їх недотримання. Проблематикою практичного притягнення до відповідальності пішохода як рухомого об'єкта, через якого була спричинена дорожньо-транспортна пригода, є те, що в диспозицію суб'єктного складу ст. 286 КК України не входять пішоходи, як учасники дорожнього руху.

Деякі фахівці в галузі кримінально права (Головко М. Б., Берднік І. В.) вважають, що пішохід не може виступати суб'єктом злочинного діяння, передбаченого ст. 286 КК України, так як він бере участь у дорожньому русі поза транспортними засобами і не виконує на дорозі будь-яку роботу. На відміну від водія, який керує транспортним засобом – джерелом підвищеної небезпеки.

На нашу думку, це не зовсім вірно, так як пішохід може виступати саме причиною дорожньо-транспортної пригоди, внаслідок чого може бути спричинена смерть потерпілого або заподіяне тяжке тілесне ушкодження.

Якщо враховувати позицію вище зазначених науковців з приводу того, що пішохід не є суб'єктом злочину, то кримінальна відповідальність буде покладена лише на водія транспортного засобу. Чи є це вірним?! Адже повний склад злочину утворюють 3 складові: 1) діяння; 2) суспільно-небезпечні наслідки; 3) причинний зв'язок.

Відповідно до Науково-практичного коментаря КК України причинний зв'язок між діянням і наслідками, що настали, є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони цього злочину [4, с. 71]. Певні труднощі виникають, якщо декілька причин породжують одні наслідки. Це може бути, зокрема неправильна поведінка інших учасників дорожнього руху. Відповідно до п. 2.11. Постанови КМУ третіми особами вважаються інші учасники дорожнього руху, які через обставини виявились причетними до дорожньо-транспортної пригоди [2, с. 8].

Якщо виходити з даного визначення, то пішоходів, в даному випадку, можна прирівняти до таких третіх осіб, так як вони найчастіше є причетними до аварій на дорозі.

Нормативно-доказової бази для притягнення пішохода до кримінальної відповідальності за ст. 286 КК України за спричинення смерті потерпілого або заподіяння тяжкого тілесного ушкодження, як наслідок нехтування правилами дорожнього руху, не достатньо, так як в суб'єктний склад даного злочину входять лише особи, які керують транспортними засобами.

З нашої точки зору, для вирішення питання про відповідальність в контексті не прирівняння понять «водій» та «пішохід» як учасників дорожнього руху, а як відношення до суспільно - небезпечних наслідків, можливе лише за зміни назви та диспозиції ст. 286 КК України. А саме:

«ст. 286. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатація транспорту учасниками дорожнього руху».

На нашу думку, доречніше буде використати термін «учасники дорожнього руху», так як дане поняття охоплює не тільки осіб, які керують транспортним засобом, а й інших учасників дорожнього руху.

Література

1. Кримінальний кодекс України зі змінами та допов. станом на 12.08.2015: (офіц. текст). – К.: Алерта, 2015. – 131 с. – (Бібліотека офіційних видань).

2. Про правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306 // Офіційний вісник України. – 2001. – № 41. – Ст. 18.

3. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 31. – Ст. 338.

4. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. коментар / [В. Я. Тацій, В. П. Пшонка, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін]. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. – Т. 2: Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – 2013. – С. 134.

УДК 341.34:78.67

Боришполець К. В., студентка,
Юридичний факультет,

Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій,
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів
Науковий керівник: Берднік І. В., к.ю.н., доцент

ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 286 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Проблема безпеки дорожнього руху сьогодні залишається актуальною. Останні десятиріччя проблема транспортного руху характеризується бурхливим розвитком. В сучасних умовах транспорт виконує не тільки роль засобу пересування пасажирів, але й перевезення вантажу.

Транспортна система перетворилась на складову частину загального прогресу людства, залучаючи народи і різні країни до найсучасніших досягнень цивілізації у найрізноманітніших галузях [1, с. 56].

Цей процес набуває свого розвитку і в Україні, яка знаходиться поряд з іншими європейськими державами і має досить велику і розвинену транспортну систему.

Існують різні види транспорту наприклад, повітряні, морські, річкові, залізничні, автомобільні, метрополітени, розвинуті міські та позаміські електрички та інші.